

Τίτλος σύντομης δραστηριότητας	Δεν πρέπει να λες τα πάντα σε όλους
Συγγραφέας	Ευαγγελία Κοντοπίδη, Ελλάδα
Θέμα	Ιδιωτική ζωή: το πολυτιμότερο αγαθό μου
Ικανότητα	Κοινωνική ικανότητα και ικανότητα του πολίτη / Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα / Ψηφιακή ικανότητα
Επίπεδο	☒ Εύκολο ☒ Μέτριο ☐ Δύσκολο
Ηλικιακή ομάδα	13 – 16 ετών
Διάρκεια	2-3 μαθήματα 45 λεπτών το ένα (ανάλογα με το πώς θα παρουσιάσουν οι μαθητές τα αποτελέσματά τους)
Στόχοι μαθήματος	<ul style="list-style-type: none"> • Να αφυπνισθούν οι μαθητές σχετικά με την ιδιωτικότητα και την προστασία προσωπικών δεδομένων. • Να ανακαλύψουν οι μαθητές τρόπους προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων και εξοικειωθούν στη διατήρηση θετικού ψηφιακού αποτυπώματος. • Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να εργάζονται συνεργατικά. • Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να μελετούν πόρους, να αναλύουν υλικό και να παρουσιάζουν συμπεράσματα με τρόπο δημιουργικό.
Εισαγωγή	Σε αυτό το μάθημα οι μαθητές διερευνούν τη σημασία των όρων: ιδιωτικότητα, προσωπικά δεδομένα, ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα· παρακολουθούν ένα βίντεο προκειμένου να σκεφτούν τις πιθανές συνέπειες και επιπτώσεις όσων αναρτούν στο διαδίκτυο· μελετούν και αναλύουν υλικό που σχετίζεται με την ιδιωτικότητα και τα ψηφιακά αποτυπώματα σε προτεινόμενους ιστότοπους και δημιουργούν συμβουλές για την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής και της ψηφιακής τους φήμης.
Πρόσθετα εργαλεία	<p>(α) Ψηφιακές συσκευές με σύνδεση στο διαδίκτυο, όπως φορητοί υπολογιστές, tablet κ.ά.</p> <p>(β) Πρόγραμμα πλοήγησης (Web browser)</p> <p>(γ) Μηχανή αναζήτησης</p> <p>(δ) Προαιρετικά: εφαρμογές web 2.0 (Wordle - http://www.wordle.net/, Scratch - http://scratch.mit.edu, Tricider - http://www.tricider.com/, Voki - http://www.voki.com, Google Forms - http://www.google.com/forms/about ή SurveyMonkey - https://www.surveymonkey.com/), λογισμικό παρουσιάσεων (Prezi - http://prezi.com/, Microsoft PowerPoint και Google Slides - http://www.google.com/slides/about/)</p> <p>(Για κάποια απαιτείται εγγραφή)</p>
Διαδικασία	

Βήμα 1 - (10 λεπτά)

Διερευνήστε – συζητήστε

Εξετάστε όρους-κλειδιά: ιδιωτικότητα, προσωπικά δεδομένα και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Γράψτε αυτές τις λέξεις στον πίνακα.

Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν ορισμούς/ παραδείγματα για τις λέξεις αυτές. Θα πρέπει να έχει προηγηθεί έρευνα του εκπαιδευτικού για το αν υπάρχουν πληροφορίες για αυτούς τους όρους-κλειδιά στον κόμβο της Αρχής Προστασίας Δεδομένων (ΑΠΔ για την Ελλάδα - <http://www.dpa.gr/>). Σε αυτήν την περίπτωση, ενθαρρύνετε τους μαθητές να πραγματοποιήσουν αναζήτηση στην αντίστοιχη ιστοσελίδα.

Σκεφτείτε μια λίστα με λέξεις που σχετίζονται με τους παραπάνω όρους, όπως προσωπικά δεδομένα: πληροφορίες οι οποίες επιτρέπουν την ταυτοποίηση των ανθρώπων, όπως όνομα, ταχυδρομική ή ηλεκτρονική διεύθυνση, τηλεφωνικός αριθμός (κινητού ή σταθερού), αριθμός πιστωτικής κάρτας, ημερομηνία γέννησης, φωτογραφία ή φωνή κ.λπ.· ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα: πολιτικές απόψεις, θρησκευτικές πεποιθήσεις, σωματική ή ψυχική υγεία κ.λπ.· ιδιωτικότητα: το δικαίωμα κάποιου να κρατάει μυστικά προσωπικά θέματα και σχέσεις.

Βήμα 2 - (10 λεπτά)

Δείτε – Ακούστε – Συζητήστε

Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν τι μπορεί να συμβεί αν κάποιος μοιράζεται περισσότερες πληροφορίες από όσες θα έπρεπε με τον υπόλοιπο κόσμο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα βίντεο, όπως το <http://youtu.be/N4lXylUAx8k> (ελέγξτε την προσβασιμότητα στο YouTube από τη χώρα σας) για να διεγείρετε το ενδιαφέρον για το θέμα και να ενθαρρύνετε τη σκέψη.

Επιπλέον, θα μπορούσατε να παρουσιάσετε στους μαθητές ένα από τα δύο παρακάτω:

(α) Το ψηφιακό αποτύπωμα των ανθρώπων (φωτογραφίες, περιεχόμενο δημοσιευμένο στο διαδίκτυο κ.λπ.) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού των εταιρειών. Μπορείτε να συμβουλευτείτε το μονοσέλιδο φυλλάδιο Διαχείρισης τη διαδικτυακή σου φήμη (δεν απαιτείται εγγραφή).

ή

(β) Ο εκφοβισμός στο διαδίκτυο συναντάται συχνότερα σε ιστότοπους που επισκέπτεται μεγάλος αριθμός εφήβων. Η προστασία προσωπικών δεδομένων αποτρέπει τον διαδικτυακό εκφοβισμό. Περισσότερες πληροφορίες στο <http://www.e-abc.eu/gr/sholikos-ekfovismos/> (δεν απαιτείται εγγραφή).

Συγκροτήστε έναν κατάλογο λόγων για τους οποίους οι μαθητές θα έπρεπε ενσυνείδητα να περιορίζουν την πρόσβαση στις πληροφορίες προσωπικού χαρακτήρα που τους αφορούν.

Βήμα 3 – (25 λεπτά)

Συνεργαστείτε - Διερευνήστε

Σε αυτό το σημείο, οι μαθητές θα πρέπει να έχουν συνειδητοποιήσει ότι η ιδιωτικότητα είναι πολύ σημαντική και ότι συνεπώς το μάθημα έχει προσωπική αξία για αυτούς, άρα

(α) Πρέπει να κάνουν υπεύθυνη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και

(β) Να προστατεύουν τη διαδικτυακή τους φήμη.

Και τώρα ήρθε η ώρα για τους μαθητές να επικεντρωθούν στη διερεύνηση συγκεκριμένων τρόπων για την επίτευξη των δύο παραπάνω στόχων.

Το πρόγραμμα EU NET ADB - <http://www.eunetadb.eu/el/> (δεν απαιτείται εγγραφή) αναφέρει ότι το 92% των εφήβων, ηλικίας 14-17 ετών, που συμμετείχε στη μελέτη από 7 Ευρωπαϊκές χώρες, είναι μέλη τουλάχιστον μιας ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσης.

Ζητήστε από τους μαθητές να εργαστούν σε μικρές ομάδες δύο ή τριών ατόμων και να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο για να διερευνήσουν πολιτικές για την ιδιωτικότητα και ρυθμίσεις σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook, το Google+, το YouTube ή το Instagram. Οι μαθητές θα πρέπει να προσπαθήσουν να απαντήσουν ερωτήσεις, όπως:

- Τι γνωρίσματα/συμβουλές παρέχει η υπηρεσία για να βοηθήσει τους χρήστες να προστατέψουν την ιδιωτικότητά τους;
- Πώς να ενημερώσω τις ρυθμίσεις του προφίλ / της ιδιωτικότητάς μου;
- Πώς να απομακρύνω περιεχόμενο που αναρτήθηκε χωρίς την έγκρισή μου;
- Μίνι οδηγός «Facebook Check»
<http://www.saferinternet.gr/index.php?action=download&objId=File693>
- <http://youtu.be/NL08-ugbJvw>

Αναθέστε σε κάθε ομάδα να μελετήσει ένα από τα παρακάτω ζεύγη πόρων. Εναλλακτικά, οι ομάδες επιλέγουν μόνες τους ό,τι ανταποκρίνεται καλύτερα στα ενδιαφέροντά τους και τις δραστηριότητες κοινωνικής δικτύωσής τους.

- Βασικές Αρχές Ιδιωτικότητας στο Facebook
<https://www.facebook.com/about/basics/>
- Facebook Help Centre (Κέντρο βοήθειας) - Ιδιωτικότητα
<https://el-gr.facebook.com/help>
- Οδηγός Ασφάλειας Εφήβων στο Google+ – Γενικές Συμβουλές
<https://support.google.com/plus/answer/2409074?hl=el>
- Κέντρο Ασφάλειας στο Google+ – Πόροι ιδιωτικότητας
https://support.google.com/plus/answer/2403359?hl=el&ref_topic=2401644
- Κέντρο Πολιτικής του YouTube – Προστατεύοντας την ιδιωτικότητά σας
<https://support.google.com/youtube/answer/2801895>
- Κέντρο Ασφάλειας του YouTube - Ασφάλεια Εφήβων
https://support.google.com/youtube/answer/2802244?hl=el&ref_topic=2803240
- Κέντρο βοήθειας του Instagram
<https://help.instagram.com>
- Ιδιωτικότητα και Συμβουλές Ασφάλειας στο Instagram
<http://goo.gl/iBHDeZ>

Βήμα 4 - (45 λεπτά)

- Κέντρο Ασφάλειας Google+ – Διαχειριζόμενοι την ψηφιακή σας φήμη για εφήβους
https://support.google.com/plus/topic/2404767?hl=el&ref_topic=2402520
- Κατάλογος Σημείων για τη Διαδικτυακή Φήμη
<http://www.childnet.com/resources/online-reputation-checklist>

(Δεν απαιτείται εγγραφή για την πρόσβαση στους πόρους)

Αφού μελετηθεί το περιεχόμενο στις προτεινόμενες ιστοσελίδες, κάθε ομάδα συντάσσει μία αναφορά με 5 βασικές συμβουλές για την προστασία της ιδιωτικότητας ή τη διαχείριση της ψηφιακής φήμης

Εξασκηθείτε – Παράγετε – Παρουσιάστε

Κάθε ομάδα διαβάζει δυνατά την αναφορά της. Η τάξη συμφωνεί ποια είναι τα πέντε πράγματα που θα αλλάξει προς το καλύτερο και ετοιμάζουν μία διακήρυξη που θα αναρτήσουν στον τοίχο της τάξης και/ή θα δημοσιεύσουν στο ενημερωτικό δελτίο ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

Επιπλέον, αν υπάρχει περισσότερος χρόνος για να αφιερωθεί στη δραστηριότητα, εξετάστε εναλλακτικούς τρόπους για να παρουσιάσουν οι ομάδες τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά τους. Αυτές οι εναλλακτικές επιλογές επιτρέπουν στους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη δημιουργικότητά τους και να εξασκήσουν ψηφιακές δεξιότητες.

(α) Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το κοινωνικό εργαλείο ψηφοφορίας Tricider (<http://www.tricider.com/>) και να δημιουργήσετε ένα «tricision» για το θέμα: «Προστασία δεδομένων, ιδιωτικότητα, διαδικτυακή φήμη: μοιραστείτε τις σκέψεις και τις ιδέες σας». Προετοιμάστε από πριν το «tricision» (η δημιουργία του παίρνει λίγα μόνο λεπτά), δώστε τον σύνδεσμο στους μαθητές σας και ζητήστε τους να γράψουν το δικό τους σημαντικό μήνυμα για το θέμα. Στη συνέχεια, οι μαθητές ψηφίζουν τις δύο ιδέες που τους άρεσαν περισσότερο (δεν επιτρέπεται να ψηφίσουν τη δική τους ιδέα). Ο μαθητής του οποίου η ιδέα θα κερδίσει τις περισσότερες ψήφους είναι ο νικητής!

(β) Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, δημιουργούν Vokis (<http://www.voki.com/>) (ομιλούντα avatars) και ηχογραφούν τις συμβουλές τους. Τα Vokis παρουσιάζονται στην τάξη και μπορούν να ενσωματωθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου για αναφορά στο μέλλον.

(γ) Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, δημιουργούν αφίσες χρησιμοποιώντας λογισμικό εφαρμογών με το οποίο είναι εξοικειωμένοι.

(δ) Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, δημιουργούν «σύννεφα λέξεων» από κείμενο σχετικό με τα ευρήματά τους χρησιμοποιώντας μια εφαρμογή web2.0 όπως το Wordle (<http://www.wordle.net/>) ή το Tagxedo <http://www.tagxedo.com/>.

(ε) Οι μαθητές, εργαζόμενοι σε ομάδες, διατυπώνουν ερωτήσεις με βάση τα ευρήματά τους και δημιουργούν το δικό τους «κουίζ για την ιδιωτικότητα» για τους συνομηλικούς τους. Οι ερωτήσεις δεν πρέπει να είναι ούτε πολύ εύκολες ούτε πολύ δύσκολες. Οι ομάδες ανταλλάσσουν κουίζ και κάνουν το τεστ. Εναλλακτικά, οι ομάδες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα διαδικτυακό δημιουργό κουίζ, όπως το Google Forms ή το SurveyMonkey (απαιτείται εγγραφή). Ακόμα και το Scratch (<http://scratch.mit.edu/>) παρέχει πόρους για τη δημιουργία ενός συστήματος ερωτοαπαντήσεων.

	<p>Ένα υπόδειγμα κουίζ για την ιδιωτικότητα που δημιουργήθηκε με το Scratch θα βρείτε εδώ (http://scratch.mit.edu/projects/41797636/). Αυτή η τελευταία δραστηριότητα με το Scratch επιτρέπει στους μαθητές να γνωρίσουν καλύτερα το θέμα της ιδιωτικότητας, «παίζοντας» ο ένας με τα κουίζ που άλλοι έφτιαξαν με το Scratch. Ωστόσο, ίσως χρειαστεί περισσότερο χρόνο και απευθύνεται σε μαθητές με κάποια εμπειρία στον προγραμματισμό με το Scratch¹.</p> <p>(Δεν απαιτείται εγγραφή για την πρόσβαση στους πόρους Tagxedo, Wordle και Scratch).</p>
<p>Επιλογές για περαιτέρω δραστηριότητες</p>	<p>Pop up - Εργαλεία - Συμβουλές</p> <p>Για εργασία στο σχολείο ή στο σπίτι, μοιράστε στους μαθητές αντίγραφα του καταλόγου σημείων για τη διαδικτυακή φήμη http://www.saferinternet.gr/index.php?action=download&objId=File691 και ζητήστε τους να διέλθουν τα πέντε βήματα, τα οποία θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να διαχειρίζονται και να διατηρούν θετικά ψηφιακά αποτυπώματα.</p> <p>(Δεν απαιτείται εγγραφή για πρόσβαση στον πόρο)</p> <p>Συζητήστε με την τάξη για την Ημέρα Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,123785&_dad=portal&_schema=PORTAL (28 Ιανουαρίου) και διοργανώστε με τους μαθητές σας ορισμένες δραστηριότητες ευαισθητοποίησης για το σχολείο και την τοπική κοινότητα.</p>
<p>Σύνδεσμοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> • «Oversharing»: Σκέψου Πριν Αναρτήσεις – Βίντεο http://youtu.be/im1aLcCP9xQ • Ψηφιακό αποτύπωμα -Βίντεο https://www.commonsemmedia.org/videos/digital-footprint • Ο μικρο-ιστότοπος «Μικροί Πολίτες» στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων http://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,97846&_dad=portal&_schema=PORTAL • Καλές πολιτικές για τη διαχείριση προσωπικών δεδομένων στο Facebook http://goo.gl/AzEfSE - βίντεο στην saferinternet.gr ιστοσελίδα (http://www.saferinternet.gr/) <p>(Δεν απαιτείται εγγραφή για πρόσβαση στους πόρους).</p>

Περισσότερα σχέδια μαθήματος στο www.webwewant.eu

¹To Scratch είναι μια γλώσσα προγραμματισμού που μαθαίνεται και χρησιμοποιείται εύκολα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα inGenious, η χρήση του Scratch στη διδασκαλία μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν υπολογιστική σκέψη και να ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή στην τάξη.